

Nukentėjusiųjų teisės baudžiamosiose bylose - Rumunija

Esate laikomas **nukentėjusiuoju**, jei dėl įvykio, kuris pagal taikytiną nacionalinę teisę yra laikomas nusikalstama veika, patyrėte fizinę arba materialinę žalą arba emocinį sukrėtimą. Dėl nusikaltimo mirusio asmens šeimos nariai, patyrę žalą dėl to asmens mirties, taip pat laikomi nukentėjusiais.

Kaip nukentėjusysis turite tam tikras teises ikiteisminio tyrimo laikotarpiu, vykstant baudžiamajam teismo procesui ir jam pasibaigus.

Rumunijoje pirmieji du baudžiamojo proceso etapai yra baudžiamasis tyrimas ir teismas. Atlikdamos baudžiamąjį tyrimą baudžiamųjų bylų tyrimo įstaigos, prižiūrimos prokuroro, tiria bylą ir renka įrodymus, siekdamos nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį. Baudžiamojo tyrimo pabaigoje policija bylą išsiunčia prokuratūrai, kartu su visais surinktais duomenimis ir įrodymais. Gavęs bylą, bylos prokuroras ją išnagrinėja ir nusprendžia, ar ją perduoti toliau teismui, ar byla turi būti nutraukta.

Bylai patekus į teismą teisėjų kolegija išnagrinėja faktus ir išklauso susijusius asmenis, kad nustatytų, ar kaltinamasis yra kaltas. Kai kaltė nustatoma, kaltinamajam paskiriama bausmė. Jei teismas mano, kad kaltinamasis yra nekaltas, tuomet jis paleidžiamas.

Norėdami rasti reikiamą informaciją, spustelėkite toliau pateiktas nuorodas:

[☞ 1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės](#)

[☞ 2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu](#)

[☞ 3 - Mano teisės pasibaigus teismui nagrinėjimui](#)

[☞ 4 - Kompensacija](#)

[☞ 5 - Mano teisės į paramą ir pagalbą](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 04/02/2021

1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės

Kokią informaciją, įvykus nusikaltimui, man suteiks valdžios institucija (pvz., policija, prokuroras), man dar ne pranešus apie nusikaltimą?

Teisminės institucijos ir bet kurios kitos valstybinės institucijos, su kuriomis bendraujate, suteiks jums informaciją apie Socialinio darbo ir vaikų apsaugos generalinių direktoratų (*Direcții Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului – DGASPCs*) paramos aukoms tarnybas ir atitinkamas paslaugas teikiančias NVO, su kuriomis galite susisiekti.

Ši informacija pateikiama žodžiu ir raštu formoje, kurią reikia pasirašyti. Joje pateikiamas bent informaciją teikiančios institucijos jurisdikcijoje esančios paramos aukoms tarnybos adresas ir jos atsakomybių sąrašas.

Pirmoji teisminė institucija (policija ar prokuratūra), į kurią kreipiatės, ar atitinkamu atveju paramos aukoms tarnybos pirmą kartą su jomis susisiekus informuos apie jūsų teises ir paramos bei apsaugos paslaugas, kurias galite gauti.

Jums bus suteikta informacija apie:

- tai, kokią paramą galite gauti ir kas ją gali teikti, įskaitant esminę informaciją apie galimybę gauti medicinos pagalbą, psichologo konsultacijas ir alternatyvų apgyvendinimą;
- baudžiamosios veikos tyrimus vykdančią organą, kuriam galite pateikti pareiškimą;
- teisę į teisinę pagalbą ir instituciją, su kuria galite susisiekti šiuo klausimu;
- sąlygas ir procedūrą, taikomą norint gauti nemokamas teisinės pagalbos paslaugas;
- jūsų teises baudžiamosios bylos metu (įskaitant apie jus kaip liudytojo, kuriam gresia pavojus, apsaugos priemonės);
- sąlygas ir procedūrą, taikomą norint gauti finansinę kompensaciją iš valstybės;
- teisę pasinaudoti tarpininko paslaugomis;
- jei gyvenate kitoje valstybėje narėje, informaciją apie tai, kaip toje valstybėje narėje pateikti pareiškimą dėl nusikaltimo ar paraišką dėl valstybės mokamos kompensacijos, taip pat informaciją, kaip Rumunijos teisminės institucijos jus gali išklausti jums esant už Rumunijos ribų.

Informacija bus pateikta jums suprantama kalba. Jums taip pat bus pateikta forma su visa šia informacija, kurią turėsite pasirašyti. Pirmą kartą kreipiantis į atitinkamas institucijas jus gali lydėti pasirinktas asmuo.

Jei teisminei institucijai pateiksite skundą, gausite rašytinį patvirtinimą apie jūsų pranešimo gavimą. Pareiškimas gali būti pateiktas raštu arba žodžiu. Taip pat galite prašyti, kad apie nusikaltimą už jus praneštų kitas asmuo, tačiau tam asmeniui turite suteikti rašytinį įgaliojimą. Rašytinis įgaliojimas, kurį būtinai turite pasirašyti, bus įtrauktas į bylos medžiagą.

Negyvenu ES šalyje, kurioje įvykdytas nusikaltimas (ES ir ne ES piliečiai). Kaip saugomos mano teisės?

Jei esate užsienietis ir tapote nusikaltimo auka Rumunijoje, jums suteikiamos visos Rumunijos piliečių, tapusių nusikaltimo aukomis, teisės.

Jei rumuniškai nekalbate, turite teisę į nemokamą vertėją, kuris jums padės bendraujant su valdžios institucijomis. Tai reiškia, kad savo paraišką pateikti ir informaciją, į kurią turite teisę pranešimo apie nusikaltimą metu, galėsite gauti jums suprantama kalba.

Jei gyvenate kitoje valstybėje narėje, pranešimą apie nusikaltimą arba paraišką dėl finansinės kompensacijos pateikti galite toje valstybėje narėje. Be to, Rumunijos teisminės institucijos jus gali išklausti net jums nebūnant Rumunijoje.

Jei tapote prekybos žmonėmis auka, galite būti apgyvendintas specialiose prieglaudose, kuriose būsite apsaugotas. Baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu gausite informaciją apie procedūrą jums suprantama kalba; taip pat galite gauti psichologinio konsultavimo paslaugas ir medicinos pagalbą. Rumunijos institucijos dės visas pastangas, kad padėtų jums kuo greičiau grįžti į gimtąją šalį, ir pasirūpins saugiu jūsų nuvežimu iki Rumunijos sienos.

Jei esate užsienietis, galite prašyti, kad valstybė sumokėtų jums finansinę kompensaciją, jeigu tapote bet kurio iš toliau nurodytų nusikaltimų auka, t. y. tapote: pasikėsinimo nužudyti ir pasikėsinimo nužudyti sunkinančiomis aplinkybėmis, kaip nustatyta Baudžiamojo kodekso 188 ir 189 straipsniuose, auka; smurto šeimoje, kaip nustatyta Baudžiamojo kodekso 194 straipsnyje, auka; tyčinio nusikaltimo, dėl kurio patyrėte fizinį sužalojimą, ir smurto namuose, kaip išdėstyta Baudžiamojo kodekso 199 straipsnyje, auka; išžaginimo, lytinių santykių turėjimo su nepilnamečiu ar seksualinio išpuolio, kaip nustatyta Baudžiamojo kodekso 218–220 straipsniuose, auka; prekybos žmonėmis ar vaikais, kaip išdėstyta Baudžiamojo kodekso 210 ir 211 straipsniuose, terorizmo ar kito tyčinio smurtinio nusikaltimo auka.

Jei tapote pasikėsinimo nužudyti, pasikėsinimo nužudyti sunkinančiomis aplinkybėmis auka, kūno sužalojimo, tyčinių nusikaltimų, dėl kurių auka patiria kūno sužalojimų, išžaginimo, seksualinės prievartos, lytinių santykių turėjimo su nepilnamečiu ir seksualinio nepilnamečių tvirkavimo auka, jūs taip pat turite teisę į nemokamą teisinę pagalbą. Dėl nužudymo arba nužudymo sunkinančiomis aplinkybėmis mirusių asmenų ir tyčinių nusikaltimų, dėl kurių auka miršta, sutuoktinis (-ė), vaikai ir išlaikomi asmenys taip pat turi teisę gauti nemokamą teisinę pagalbą.

Jeigu pranešiu apie nusikaltimą, kokią informaciją gausiu?

Jums teikiant pareiškimą apie nusikaltimą, jį priimančios pareigūnas paaiškins apie tolesnes procedūras. Jūs gausite informaciją apie savo teises ir paslaugas, kurias galite gauti. Policija turi parengti rašytinį pranešimą, kuriame nurodoma, kokią informaciją jums pateikė.

Jums bus suteikta informacija apie:

- jūsų teises baudžiamojoje byloje;
- organizacijas, į kurias galite kreiptis, ir jų teikiamas paslaugas;

- kaip galite gauti apsaugą;
- sąlygas ir procedūrą, taikomą norint gauti finansinę kompensaciją iš valstybės;
- sąlygas ir procedūrą, taikomą gaunant nemokamas teisinio atstovavimo paslaugas;
- sąlygas ir procedūrą, taikomą gaunant nemokamas teisinės pagalbos paslaugas;
- teisę pasinaudoti tarpininko paslaugomis;
- jei atsakovui atimta laisvė arba jei jam skirta laisvės atėmimo bausmė, teisę gauti informaciją apie jo / jos paleidimą į laisvę;
- jei gyvenate kitoje valstybėje narėje, informaciją apie tai, kaip toje valstybėje narėje pateikti paraišką dėl valstybės mokamos kompensacijos, taip pat informaciją, kaip Rumunijos teisminės institucijos jus gali išklausti jums esant už Rumunijos ribų.

Taigi bylos nagrinėjimo metu galite gauti informaciją apie tyrimo eigą ir sprendimo, kuriuo prokuroras nusprendžia neperduoti bylos teismui, jei tas sprendimas priimamas, kopiją. Norėdami gauti tą informaciją, turėsite pateikti prašymą policijos pareigūnui arba jūsų bylą nagrinėjančiam prokurorui ir nurodyti pašto adresą Rumunijoje ar e. pašto adresą arba elektroninių žinučių adresą, kuriuo su jumis galima susisiekti.

Prokurorui nusprendus perduoti bylą nagrinėti teisme, gausite šaukimą į teismą.

Apklaustos teisme atveju taip pat būsite informuotas apie savo teises ir pareigas, kaip nurodyta toliau:

- teisę pasinaudoti advokato paslaugomis arba, jei taikytina, gauti nemokamas teisinio atstovavimo paslaugas;
- teisę pasinaudoti tarpininko paslaugomis, kai tai leidžiama pagal įstatymą;
- teisę pasiūlyti pateiktinus įrodymus, teisę pareikšti prieštaravimus ir teikti pastabas pagal įstatymą;
- teisę gauti informaciją apie bylos eigą;
- teisę pateikti preliminarų skundą, kai tai būtina (dėl tam tikrų rūšių nusikaltimų, būtina pateikti prašymą preliminarus skundo forma tam, kad būtų galima tęsti bylą nusikaltimo vykdytojo atžvilgiu). Teisminės institucijos šiuo klausimu prireikus pateiks paaiškinimus. Pateikdami preliminarų skundą, jūs prašote tęsti baudžiamąjį procesą nusikaltimo vykdytojo atžvilgiu. Preliminarus skundas skiriasi nuo skundo, kurį pateikiate policijai arba prokurorui, siekdamas informuoti juos apie jums padarytą nusikaltimą.
- teisę tapti civiliniu ieškovu byloje;
- pareigą gavus kvietimą atvykti į teisminę instituciją;
- pareigą pranešti apie bet kokį adresą pasikeitimą;
- teisę gauti informaciją apie bet kokį nusikaltėlio paleidimą, kai nusikaltėlis nuteisiamas laisvės atėmimo bausme arba yra sulaikytas kardomajam kalinimui.

Ar turite teisę gauti nemokamas vertimo žodžiu ar raštu paslaugas (kai kreipiuosi į policiją ar kitas institucijas, arba tyrimo ar teismo nagrinėjimo metu)?

Taip. Turite teisę visos baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu naudotis vertimo raštu ir žodžiu paslaugomis.

Kaip institucija užtikrina, kad suprasčiau ir būčiau suprastas (jei esu vaikas; jei turiu negalią)?

Teisminė institucija gali pareikalauti, kad aukų, kurioms pagal įstatymą priklauso apsauga, apklausos vyktų tarpininkaujant ar dalyvaujant psichologui ar kitam aukų konsultavimo srities specialistui.

Kalbos ar klausos sutrikimų turinčios aukos bus apklausiamos dalyvaujant asmenims, galintiems bendrauti ženklų kalba. Tokiais atvejais taip pat galite bendrauti raštu.

Paramos aukoms tarnybos

Tam, kad aukos galėtų gauti tinkamą paramą ir apsaugą, kiekviena jų įvertinama individualiai. Aukus įvertina aukų paramos tarnybos ar privatūs socialinių paslaugų teikėjai. Atitinkamais atvejais ir aukai sutikus šios tarnybos bendradarbiauja su viešojo ar privačiojo sektoriaus sveikatos priežiūros paslaugų teikėjais.

Nusikaltimų aukos ir jų šeimos nariai gali gauti tokias paramos ir apsaugos paslaugas:

- informaciją apie aukų teises;
- psichologinį konsultavimą, patarimus, susijusius su antrinės ar pakartotinės viktimizacijos, bauginimo ir keršto pavojumi;

- konsultacijas finansiniais ir praktiniais klausimais, susijusiais su nusikaltimu;
- socialinės įtraukties / reintegracijos paslaugas;
- socialinei reintegracijai reikalingą emocinę ir socialinę paramą;
- informaciją ir konsultacijas dėl aukos vaidmens vykstant baudžiamajam procesui, be kita ko, dėl pasirengimo dalyvauti teisme;
- atitinkamais atvejais, aukos nukreipimą kitoms specializuotoms tarnyboms: socialinėms, sveikatos priežiūros, užimtumo, švietimo ir kitoms pagal įstatymo veikiančioms visuotinės svarbos tarnyboms.

Paramos ir apsaugos paslaugos gali būti teikiamos:

1. dienos užimtumo centruose, kurie visų pirma teikia informaciją, konsultacijas, emocinę ir socialinę paramą siekiant socialinės reintegracijos, psichologines, teises ir finansines konsultacijas, socialinės įtraukties / reintegracijos paslaugas ir pan.;
2. apgyvendinimo centruose, kurie teikia tinkamą laikiną apgyvendinimą aukoms, kurioms reikia saugios vietos dėl gresiančios antrinės ir pakartotinės viktimizacijos, bauginimo ir keršto rizikos.

Smurto šeimoje ar prekybos žmonėmis aukos gali būti apgyvendinamos priėmimo centruose, kuriuose jos ir jų globojami nepilnamečiai tam tikrą laiką gali gauti nemokamą šeimai, apsaugą nuo nusikalstamą veiką padariusio asmens, medicinos priežiūrą, priežiūros paslaugas, maisto, apgyvendinimą, psichologines konsultacijas ir teisinę pagalbą.

Kas teikia paramą aukoms?

Kiekvienas Socialinio darbo ir vaikų apsaugos generalinis direktoratas turi paramos aukoms tarnybą.

Paramą aukoms taip pat gali teikti privatūs socialinių paslaugų teikėjai.

Jei tapote smurto šeimoje auka, galite kreiptis į Nacionalinę moterų ir vyrų lygių galimybių agentūrą (*Agencia Națională pentru Egalitate de Șanse între Bărbați și Femei*) ir socialinio darbo ir vaikų apsaugos generalinius direktoratus (DGASPC).

Jei esate jaunesnis nei 18 metų ir tapote nusikaltimo auka, galite kreiptis į Nacionalinę vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo agentūrą (*Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție*, ANPDCA) ir socialinio darbo ir vaikų apsaugos generalinius direktoratus (DGASPC).

Jei tapote prekybos žmonėmis auka, galite kreiptis į Nacionalinę kovos su prekyba žmonėmis agentūrą (*Agencia Națională împotriva Traficului de Persoane*, ANITP), kuri priklauso Vidaus reikalų ministerijai (*Ministerul Afacerilor Interne*, MAI).

Teisingumo ministerija yra Rumunijos padedančioji valdžios institucija, atsakinga už finansinių kompensacijų tyčinių nusikaltimų, įvykdytų kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra nukentėjusiojo gyvenamoji vieta, aukoms procedūrą.

Taip pat yra daugybė nevyriausybių organizacijų (NVO), kurios teikia įvairių rūšių paramą aukoms. Institucija, į kurią kreipiatės, nusiųs jus tiesiai į atitinkamą NVO.

Ar policija mane automatiškai nukreips į paramos aukoms tarnybą?

Taip, teisminės institucijos privalo jus nukreipti į tokias tarnybas.

Kaip saugomas mano privatumas?

Informacija, parama ir apsauga nusikaltimo aukoms teikiama užtikrinant jų asmens duomenų ir bet kokios informacijos apie aukos asmeninį gyvenimą bei jos patiriamus sunkumus, konfidencialumą. Paramos paslaugos teikiamos anonimiškai, joms gauti nereikia su jų gavėjais sudaryti sutarčių.

Duomenys apie nusikaltimų aukas saugomi vienus metus. Jie gali būti naudojami paramai aukoms suteikti ir jų apsaugai arba teikiami teisminėms institucijoms paprašius. Pasibaigus vienu metų laikotarpiui, išsaugoti duomenys bus ištrinti.

Jei jums teikiama parama aukoms ir apsauga, jūsų tapatybės duomenys bus saugomi tų priemonių galiojimo laikotarpiu ir dar tris mėnesius jam pasibaigus.

Smurto šeimoje ir prekybos žmonėmis aukų apgyvendinimo centrų adresus laikomas paslapyje.

Jei teisminės institucijos mano, kad baudžiamojo tyrimo metu ir per teisminį bylos nagrinėjimą jūsų privatumui arba orumui gali būti daromas poveikis dėl jūsų pateikiamos informacijos arba kitų priežasčių, jos savo iniciatyva arba jums paprašius gali taikyti priemones jūsų konfidencialumui ir privatumui apsaugoti, pavyzdžiui:

- apsaugoti jūsų tapatybės duomenis;
- vykdyti apklausą naudoti audiovizualines priemones, kuriomis iškraipomas jūsų balsas ir atvaizdas, nereikalaujamos asmeniškai dalyvauti tais atvejais, kai nepakanka kitų priemonių;
- rengti uždara teismo posėdį per visą jūsų apklausą.

Be to, proceso metu teismas gali uždrausti skelbti tekstus, piešinius, nuotraukas ar atvaizdus, kurie galėtų atskleisti jūsų tapatybę.

Teismas taip pat gali paskelbti, kad teismo posėdis bus uždaras, jeigu viešas bylos nagrinėjimas gali pakenkti jūsų orumui arba privatumui.

Ar tam, kad man būtų suteikta aukoms skiriama parama, prieš tai turiu pranešti apie nusikaltimą?

Tam, kad gautumėte nusikaltimų aukoms teikiamą informaciją, paramą ir apsaugą, jums nebūtina pateikti skundą baudžiamųjų bylų tyrimo įstaigoms.

Asmens apsauga, jei man kyla pavojus

Kokio pobūdžio apsaugos esama?

Baudžiamojo tyrimo metu ir per teisminį bylos nagrinėjimą turite teisę į apsaugos priemones, kai teisminės institucijos mano, kad jums gali grėsti pavojus.

Labai svarbu, kad žinotumėte, jog tais atvejais, kai teisminės institucijos mano, kad jums gali grėsti pavojus dėl jūsų pateikiamos informacijos arba dėl kitų priežasčių, jos jums paprašius arba savo iniciatyva gali taikyti tam tikras priemones, siekdamos užtikrinti jūsų apsaugą, pavyzdžiui:

- stebėti jūsų namus arba laikiną būstą arba užtikrinti jo apsaugą;
- suteikti jums arba jūsų šeimos nariams palydą arba apsaugą kelionės metu;
- apsaugoti jūsų tapatybės duomenis (asmens duomenys byloje gali būti praleidžiami, taip siekiant apsaugoti jūsų tapatybės slaptumą);
- vykdyti apklausą naudojant audiovizualines priemones, kuriomis iškraipomas jūsų balsas ir atvaizdas, nereikalaujant asmeniškai dalyvauti tais atvejais, kai nepakanka kitų priemonių (šiuo atveju neprivalote atvykti pas policijos pareigūną, prokurorą arba teisėją ir nebūsate vienoje vietoje kartu su nusikaltėliu);
- rengti uždara teismo posėdį per visą jūsų apklausą.

Be to, proceso metu teismas gali uždrausti skelbti tekstus, piešinius, nuotraukas ar atvaizdus, kurie galėtų atskleisti jūsų tapatybę.

Be to, jei esate liudytojas baudžiamojoje byloje arba net ir nedalyvaudamas byloje pateikiate informaciją, kuri padeda teisminėms institucijoms išspręsti bylas, susijusias su sunkiais nusikaltimais, arba užkirsti kelią didelei žalai, galite prašyti tyrimą atliekančio policijos pareigūno arba prokuroro įtraukti jus į liudytojų apsaugos programą. Ši programa apima įvairias priemones, pavyzdžiui:

- tapatybės slaptumą, įskaitant dalyvavimą apklausose naudojant priemones, kuriomis iškraipomas jūsų balsas arba atvaizdas;
- policijos apsaugą jūsų namams ir policijos palydą gavus kvietimą atvykti į baudžiamojo tyrimo vykdymo įstaigas;
- perkėlimą Europos Sąjungoje;
- tapatybės pakeitimą, įskaitant jūsų išvaizdos pakeitimą, jei to reikia.

Jei esate įtraukiamas į liudytojų apsaugos programą, pasinaudosite papildoma pagalba, pavyzdžiui:

- reintegracija kitoje socialinėje aplinkoje;
- naujų profesinių įgūdžių įgijimu;
- nauju darbu;
- finansine parama, kuri teikiama, iki randate naują darbą.

Prireikus jūsų pirmo laipsnio giminaičiai (pvz., jūsų vaikai, tėvai) ir jūsų sutuoktinis (-ė) taip pat gali būti įtraukti į liudytojų apsaugos programą.

Jei į liudytojų apsaugos programą nebuvote įtrauktas baudžiamojo tyrimo metu, dėl dalyvavimo šioje programoje galite kreipti į teismą.

Atsižvelgiant į nusikaltimo rūšį, galima pasinaudoti papildoma apsauga.

- Jei esate smurto šeimoje auka, galite paprašyti policijos nusikalstamą veiką padariusį asmenį nedelsiant iškeldinti iš bendrų namų taikant laikinosios apsaugos orderį, kuris galios tol, kol teismas išduos apsaugos orderį. Kita vertus, jūs, kaip auka, galite būti apgyvendintas nuo smurto šeimoje nukentėjusiųjų centre. Toks apgyvendinimas galimas tik skubiais atvejais ar gavus centro administracijos sutikimą. Atvykęs į centrą galite gauti nemokamą apgyvendinimą, maistą, medicininę priežiūrą, psichologinį konsultavimą ir teisinę pagalbą.
- Jei esate prekybos žmonėmis auka, galite būti apgyvendintas aukų apsaugos centre. Pagal įstatymus apgyvendinimas suteikiamas 90 dienų, tačiau teismas gali pratęsti jūsų apsistojimo laikotarpį iki bylos pabaigos. Teismo sesijos prekybos vaikais atvejais vyksta už uždarytų durų. Be to, šiose bylose jaunesni nei 14 metų nepilnamečiai apklausiami dalyvaujant psichologui ir Socialinio darbo ir vaiko apsaugos generalinio direktorato atstovui.

Jei manote, kad jums kyla pavojus, turėtumėte informuoti policijos pareigūną, prokurorą arba teisėją ir pateikti kuo daugiau informacijos.

Pirmiau minėtomis priemonėmis galima pasinaudoti baudžiamojo tyrimo etape ir nagrinėjant bylą teisme.

Kas gali suteikti man apsaugą?

Apsaugą suteikia Rumunijos policija.

Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų, ar nusikaltimo vykdytojas man negali padaryti daugiau žalos?

Siekiant išvengti antrinės viktimizacijos, nustačius jūsų tapatybę, būsite kuo greičiau įvertintas, siekiant apriboti pareiškimų ir medicininių, psichologinių ir socialinių vertinimų skaičių.

Paramos aukoms departamentai ir (arba) teikėjai patars dėl bauginimo ir keršo grėsmės. Siekiant išvengti bauginimo ir keršto grėsmės, galite būti laikinai apgyvendintas apgyvendinimo centre.

Jei baudžiamajam procesui pasibaigus jums vis dar kyla pavojus, teisminės institucijos turėtų įvertinti, ar jus reikėtų įtraukti į liudytojų apsaugos programą, nebent jūs tokioje programoje jau dalyvaujate.

Jei tapote prekybos žmonėmis, smurto artimoje aplinkoje, organizuoto nusikalstamumo, terorizmo ar kitų kategorijų nusikaltimų auka, būsite laikomas pažeidžiama auka ir jums bus suteikta įstatymais numatyta liudytojų, kuriems grasinama, ar pažeidžiamų liudytojų apsauga.

Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų, ar baudžiamosios teisenos sistema (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu) man negali padaryti daugiau žalos?

Taip, jūsų byla gali būti vertinama. Pavyzdžiui, jei tapote tam tikrų kategorijų nusikaltimų (smurto šeimoje, išžaginimo, seksualinio išpuolio ir pan.) auka, jus apklaus tik tos pačios lyties asmenys, jei to paprašysite.

Auka antrą kartą bus apklausama tik jei tai griežtai būtina, siekiant išvengti tolesnės žalos aukai baudžiamojoje byloje.

Siekiant išvengti aukos antrinės viktimizacijos ją pakartotinai apklausiant teisminėse institucijose, pagal baudžiamąjį procesą reglamentuojančius įstatymus taip pat reikalaujama, kad pareiškimą dėl nusikaltimo pateikusi nukentėjusioji šalis būtų iš karto apklausta arba, jei to neįmanoma padaryti, be reikalo nedelsiant po to, kai ji pateikė pareiškimą.

Nusikaltimų aukoms teisme numatyti atskiri laukiamieji.

Kokia apsauga numatyta ypač pažeidžiamoms aukoms?

Jei esate pažeidžiama auka, galite pasinaudoti ankstesniuose atsakymuose apie liudytojų apsaugą išsamiai aprašytais apsaugos priemonėmis.

Esu nepilnametis. Ar turiu specialių teisių?

Jei esate vaikas ir tapote išnaudojimo, smurto, priekabiavimo, aplaidumo, netinkamo elgesio arba bet kurio kito nusikaltimo auka, apie nusikaltimą policijai gali pranešti bet kuris asmuo, įskaitant jus.

Nepilnamečiai nuo pat pradžių laikomi pažeidžiamomis aukomis, o institucijos jus informuos apie apsaugos priemones, kurias galite gauti.

Nuo smurto nukentėję vaikai bus apžiūrėti, jiems Socialinės apsaugos ir vaikų apsaugos generalinių direktoratų specializuoti departamentai, atsakingi už intervencines priemones prievartos, aplaidumo, prekybos žmonėmis, migracijos ir repatriacijos bylose, suteiks pagal įstatymus numatytą paramą ir apsaugą.

Nepilnamečiai gali gauti Nacionalinės vaikų teisių apsaugos ir įvaikinimo institucijos pagalbą.

Prievartą patyrę ar apžeisti vaikai arba bet kokios rūšies smurtą patyrę vaikai gali būti laikinai apgyvendinami kitoje šeimoje, specialiaame centre ar patikėti globėjams – tai taikoma kaip neatidėliotina priemonė.

Jei esate kviečiamas atvykti į baudžiamąjį tyrimą atliekančias įstaigas ir esate jaunesnis nei 14 metų, jus privalo lydėti jūsų tėvai arba globėjas. Jei jūsų tėvai arba globėjai taip pat dalyvauja baudžiamojoje byloje arba gali būti suinteresuoti daryti įtaką jūsų parodymams, apklausa vyks dalyvaujant giminaičiui arba kitam policijos pareigūno, prokuroro ar teisėjo paskirtam asmeniui.

Be to, teisminės institucijos gali nuspręsti, kad apklausoje turėtų dalyvauti psichologas, kuris suteiktų pagalbą. Atitinkamos pagalbos galite paprašyti teisminių institucijų.

Apklausa privalo būti įrašyta. Jei to padaryti neįmanoma, būtina tai pažymėti protokole ir nurodyti priežastis.

Jus gali apklausti tas pats asmuo specialiai suprojektuotose / pritaikytose patalpose, jei tai įmanoma.

Tiriant tam tikrų kategorijų nusikaltimus, apklausas gali vykdyti tos pačios lyties kaip ir auka asmuo. Jus taip pat gali lydėti jūsų pasirinktas asmuo.

Jūs turite teisę turėti atstovą visos bylos metu. Jei neturite advokato, teismas padės jums jį surasti. Jei jūsų šeima negali sumokėti už advokato paslaugas, turite teisę gauti nemokamą teisinę pagalbą.

Prekybos žmonėmis bylų atveju jaunesni nei 14 metų nepilnamečiai apklausiami dalyvaujant bent vienam iš tėvų ar kitam teisiniam atstovui. Be to, dalyvauti apklausoje būtinai turi psichologas ir Socialinio darbo ir vaikų apsaugos generalinio direktorato atstovas.

Mano šeimos narys mirė įvykdžius nusikaltimą. Kokios mano teisės?

Šiuo atveju jūs esate nusikaltimo auka ir jums priklauso visos pirmiau nurodytos paramos ir apsaugos paslaugos, įskaitant informaciją, psichologinį konsultavimą, teisinę pagalbą, nukreipimą sveikatos priežiūros paslaugoms, socialinės įtraukties / reintegracijos paslaugas ir pan.

Dėl nužudymo arba nužudymo sunkinančiomis aplinkybėmis, kaip nustatyta Baudžiamojo kodekso 188 ir 189 straipsniuose, mirusio asmens, taip pat tyčinių nusikaltimų, dėl kurių auka miršta, sutuoktinis (-ė), vaikai ir išlaikomi asmenys turi teisę gauti nemokamą teisinę pagalbą ir finansinę kompensaciją iš valstybės.

Nemokama teisinė pagalba taip pat suteikiama ir kitų nusikaltimų atvejais, jei aukos mėnesinės pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui, nėra didesnės nei nacionalinis bazinis minimalus darbo užmokestis neatskaičius mokesčių, nustatytas tais metais, kai buvo pateiktas prašymas dėl nemokamos teisinės pagalbos.

Mano šeimos narys buvo nusikaltimo auka. Kokios mano teisės?

Žr. pirmiau.

Ar galiu pasinaudoti tarpininkavimo paslaugomis? Kokios sąlygos taikomos? Ar būsiu saugus vykstant tarpininkavimo procesui?

Tarpininkavimas galimas pagal baudžiamąją teisę lengvesniais laikomų nusikaltimų atveju. Procedūrą galima prašyti taikyti tik jei joje sutinkate dalyvauti jūs ir nusikaltėlis. Per tarpininkavimo procedūrą būsite kviečiamas į daugybę susitikimų su nusikaltėliu, kad aptartumėte susitaikavimo galimybes. Šių susitikimų rengimą palengvins tarpininkas. Jei pasibaigus šiai procedūrai su nusikaltėliu pasiekėte susitarimą, galite atsiimti savo pareiškimą ir byla bus baigta. Jei procedūra nėra sėkminga, baudžiamoji byla bus nagrinėjama toliau taip, tarsi tarpininkavimo nebuvo.

Kur galiu rasti teisės aktą, kuriame išdėstytos mano teisės?

- Įstatymas Nr. 135/2010 dėl baudžiamojo proceso kodekso su pakeitimais (*Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală*)
- Įstatymas Nr. 678/2001 dėl prekybos žmonėmis prevencijos ir kovos su ja su pakeitimais (*Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*)
- Vyriausybės sprendimas Nr. 1216/2001, kuriuo patvirtinamas nacionalinis veiksmy planas dėl kovos su prekyba žmonėmis (*H otărârea de Guvern nr. 1216/2001 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru combaterea traficului de ființe umane*)

- Įstatymas Nr. 211/2004 dėl tam tikrų nusikaltimo aukų apsaugos priemonių su pakeitimais (*Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor*)
- 2007 m. spalio 10 d. Vyriausybės sprendimas Nr. 1238, kuriuo patvirtinami nacionaliniai konkretūs specializuotos pagalbos paslaugų teikimo prekybos žmonėmis aukoms standartai (*Hotărârea Guvernului nr. 1238 din 10 octombrie 2007 pentru aprobarea Standardelor naționale specifice pentru serviciile specializate de asistență a victimelor traficului de persoane*)
- Įstatymas Nr. 217/2003 dėl smurto šeimoje prevencijos ir kovos su ja su pakeitimais (*Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie*)
- Įstatymas Nr. 272/2004 dėl vaikų teisių apsaugos ir skatinimo su pakeitimais (*Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*)
- Įstatymas Nr. 682/2002 dėl liudytojų apsaugos su pakeitimais (*Legea 682/2002 privind protecția martorilor*)
- Įstatymas Nr. 192/2006 dėl tarpininkavimo ir tarpininkų profesijos organizavimo su pakeitimais (*Legea 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator*)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 04/02/2021

2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu

Kaip pranešti apie nusikaltimą?

Jei tapote nusikaltimo auka, apie jį policijai (arba prokurorui) galite pranešti žodžiu arba raštu. Taip pat galite prašyti, kad apie nusikaltimą už jus praneštų kitas asmuo, tačiau tam asmeniui turite suteikti rašytinį įgaliojimą. Rašytinis ir pasirašytas įgaliojimas bus pridėtas prie bylos medžiagos.

Apie nusikaltimą taip pat gali pranešti sutuoktinis (-ė) arba suaugę vaikai.

Jei nusprendžiate apie nusikaltimą pranešti žodžiu, turite nuvykti į policijos nuovadą. Jūsų pranešimą priėmęs policijos pareigūnas surašys oficialų protokolą ir paprašys jūsų jį pasirašyti. Rašytiniai pranešimai taip pat turi būti pasirašyti.

Jūsų pranešime turi būti nurodytas jūsų vardas ir pavardė, profesija, namų adresas ir pateiktas išsamus įvykių aprašymas. Jei žinote nusikaltimą padariusio asmens tapatybę, turite pateikti visą turimą informaciją apie jį, taip pat visus su incidentu susijusius įrodymus. Nusikaltimo tyrimo metu byloje taip pat galite pateikti papildomą informaciją.

Jei nekalbate rumunų kalba arba jos nesuprantate, galite pateikti pranešimą jums suprantama kalba, o teisminė institucija turės jį išversti. Šiuo atveju galite prašyti, kad bet koks jums siunčiamas šaukimas į teismą būtų surašytas jums suprantama kalba.

Jei nukentėjote nuo smurto šeimoje, galite paprašyti, kad policija išduotų laikinosios apsaugos orderį, arba kompetentingam teismui pateikti prašymą dėl apsaugos orderio. Tai reiškia, kad turite užpildyti standartinę paraiškos formą, kuri pateikiama apygardos teismui (*judecătoria*), kurio jurisdikcijai priklauso jūsų gyvenamoji vieta. Paraišką galima pateikti asmeniškai arba, jei sutinkate, ją gali pateikti asmuo iš socialinių tarnybų, dirbantis su smurto šeimoje atvejais, prokuroras arba policijos pareigūnas.

Kaip galiu sužinoti, kas vyksta šioje byloje?

Remdamosi jūsų pranešimu, policijos įstaigos perduos bylą prokurorui, kuris jai suteiks unikalų numerį.

Pranešę apie nusikaltimą, savo bylos eigą galite patikrinti šiuo tikslu pateikdami rašytinį prašymą, kartu nurodydami adresą Rumunijoje arba e. pašto adresą arba elektroninių žinučių siuntimo adresą, kuriuo valdžios institucijos turėtų siųsti informaciją.

Prokurorui nusprendus bylą perduoti teismui, turite teisę susipažinti su byla teismo patalpose per teismo procesą. Be to, jūsų bus prašoma atvykti į teismą.

Ar turiu teisę gauti teisinę pagalbą (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu)? Kokias sąlygas turiu įvykdyti?

Jei esate nukentėjusioji šalis, turite teisę gauti teisinę pagalbą arba turėti atstovą.

a) Baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu turite teisę naudotis pasirinkto advokato paslaugomis, už kurias pats sumokate. Jei nusikaltėlis nuteisiamas, iš nusikaltėlio galėsite susigrąžinti savo patirtas su advokato paslaugomis susijusias išlaidas.

b) Jei norite, galite būti atstovaujamas per visą baudžiamosios bylos nagrinėjimą, išskyrus atvejus, kai jūsų dalyvavimas yra privalomas arba kai atitinkamai prokuroras, teisėjas ar teismas mano, kad tai yra būtina (pvz., bylos nagrinėjimo tikslais).

c) Tam tikrais atvejais teisinė pagalba baudžiamojoje byloje gali būti teikiama nemokamai:

- jei prokuroras arba teisėjas mano, kad jūs negalite pasirūpinti savo gynyba ir jūs neturite apmokamo advokato;
- jei esate nepilnametis ir dar neįgijote visiško veiksnumo (dėl santuokos arba teismo sprendimu);
- pareikalavus, jei tapote kurio nors iš toliau nurodytų nusikaltimų auka: bandymas nužudyti ir bandymas nužudyti sunkinančiomis aplinkybėmis, kūno sužalojimas, tyčiniai nusikaltimai, dėl kurių aukai padaromi kūno sužalojimai (kūno sužalojimo sąvoka apibrėžta Baudžiamajame kodekse), išžaginimas, seksualinis išpuolis, lytinių santykių turėjimas su nepilnamečiu ir seksualinis nepilnamečių tvirklinimas;
- pareikalavus, jei esate aukos, kuri mirė dėl nužudymo, nužudymo sunkinančiomis aplinkybėmis arba kito tyčinio nusikaltimo, sutuoktinis (-ė), vienas iš tėvų arba kitas jos išlaikomas asmuo;
- pareikalavus, jei tapote kitų nei pirmiau išvardyti nusikaltimai auka ir jei jūsų mėnesinės pajamos, kurių dydis nustatomas kiekvieno šeimos nario atžvilgiu, nėra didesnės nei bendrasis minimalus nacionalinis darbo užmokestis. Prašymas suteikti nemokamą teisinę pagalbą turėtų būti pateiktas specializuotam teismui, kurio jurisdikcijoje gyvenate.

Tokiais atvejais nemokama teisinė pagalba yra prieinama tik jei pranešėte apie nusikaltimą policijai arba prokurorui per 60 dienų nuo nusikaltimo padarymo arba, atitinkamais atvejais, per 60 dienų nuo dienos, kai sužinojote apie nusikaltimą. Jei apie nusikaltimą negalėjote pranešti, 60 skaičiuojama nuo dienos, kurią išnyko aplinkybės, dėl kurių negalėjote pranešti apie nusikaltimą.

Jei norite gauti nemokamą teisinę pagalbą, turite pateikti prašymą atitinkamai prokurorui arba teismui, kuris imsis būtinų veiksmų. Nemokamą teisinę pagalbą galite gauti iki baudžiamosios bylos pabaigos.

Ar galiu prašyti kompensuoti išlaidas (patirtas dėl dalyvavimo tyrime ir (arba) teismo nagrinėjimo procese)? Kokias sąlygas turiu įvykdyti?

Galite prašyti atlyginti savo teises išlaidas. Teismas nuspręs, kuri jūsų išlaidų dalis turi būti atlyginta ir kas tai turės padaryti.

Jei byloje dalyvaujate kaip nukentėjusioji šalis arba civilinis ieškovas (jei jums leidžiama pareikšti civilinį ieškinį) ir kaltinamasis pripažįstamas kaltu (net jei jam dėl tam tikrų priežasčių nepaskiriama bausmė), jam bus liepta apmokėti jūsų teises išlaidas.

Ar galiu paduoti skundą, jei mano byla bus nutraukta jos neperdavus teismui?

Jei prokuroras nusprendžia užbaigti bylą jos neperduodamas teismui, tokį jo sprendimą galite apskūsti per 20 dienų nuo tokio sprendimo kopijos gavimo dienos. Savo skundą turite paduoti vyriausiajam prokurorui.

Jei vyriausiasis prokuroras atmeta jūsų skundą, jo sprendimą galite apskūsti teismo laikinajai teisėjų kolegijai.

Ar galiu dalyvauti teismo nagrinėjimo procese?

Baudžiamojoje byloje galite dalyvauti kaip:

auka (nukentėjusioji šalis).

Jei dėl nusikaltimo patyrėte sužalojimą, byloje galite dalyvauti kaip auka ir šiuo atveju turite teisę pasinaudoti įvairiomis toliau aprašytais procesinėmis teisėmis;

liudytojas.

Jei procedūroje nenorite dalyvauti kaip nukentėjusioji šalis, turėtumėte apie tai informuoti jūsų bylą nagrinėjančią teisminę instituciją, kuri vis tiek jus gali apklausti kaip liudytoją, jei mano, kad tai būtina. Jei esate kviečiamas kaip liudytojas, privalote turėti atstovą ir nurodyti viską, ką žinote apie incidentą;

civilinis ieškovas.

Jei norite reikalauti kompensacijos už nusikaltimu padarytą žalą, turite pareikšti civilinį ieškinį ir taip tapti civiliniu ieškovu baudžiamojoje byloje.

Apskritai teismo posėdžiai yra vieši ir juose galite dalyvauti nepriklausomai nuo savo vaidmens byloje. Tačiau teismas gali nuspręsti surengti uždara teismo posėdį, kai tokiam sprendimui priimti yra pakankamai priežasčių. Šiuo atveju teismo posėdyje galėsite dalyvauti tik jei esate nukentėjusioji šalis arba civilinis ieškovas.

Teismo salėje privalote dalyvauti tik jei esate kviečiamas į apklausą (pvz., kaip liudytojas).

Koks yra mano oficialus statusas teisingumo sistemoje? Pavyzdžiui, ar aš esu ar galiu pasirinkti aukos, liudytojo, civilinės šalies arba privataus kaltintojo statusą?

Jei tapote nusikaltimo auka, teisingumo sistemoje galite atlikti vieną iš toliau nurodytų vaidmenų:

auka (nukentėjusioji šalis).

Jei dėl nusikaltimo patyrėte sužalojimą, byloje galite dalyvauti kaip auka ir šiuo atveju turite teisę pasinaudoti įvairiomis toliau aprašytais procesinėmis teisėmis;

civilinis ieškovas.

Jei norite reikalauti kompensacijos už nusikaltimu padarytą žalą, galite pareikšti civilinį ieškinį ir taip tapti civiliniu ieškovu baudžiamojoje byloje;

liudytojas.

Jei procedūroje nenorite dalyvauti kaip nukentėjusioji šalis, turėtumėte apie tai informuoti jūsų bylą nagrinėjančią teisminę instituciją, kuri vis tiek jus gali apklausti kaip liudytoją, jei mano, kad tai būtina. Šiuo atveju būsite iškviestas į apklausą ir jūsų bus prašoma pateikti išsamią informaciją apie incidentą. Apklausoje privalote dalyvauti visais atvejais, kai esate į ją kviečiamas.

Kokios yra mano su šiuo statusu susijusios teisės ir pareigos?

Jei baudžiamojoje byloje dalyvaujate kaip *nukentėjusioji šalis / civilinis ieškovas*, jums suteikiamos įvairios procesinės teisės.

Baudžiamojo tyrimo metu turite toliau nurodytas teises.

- Turite teisę reikalauti sumokėti kompensaciją už nusikaltimu padarytą žalą. Šiuo tikslu jums reikia tapti civiliniu ieškovu baudžiamojoje byloje arba pareikšti atskirą civilinį ieškinį. Kad taptumėte civiliniu ieškovu byloje, šiuo tikslu turite pateikti žodinį prašymą policijos pareigūnui arba prokurorui arba pateikti policijos pareigūnui arba bylą nagrinėjančiam prokurorui rašytinį prašymą. Prašyme reikėtų nurodyti, kokios kompensacijos reikalaujate, motyvus ir pateikti susijusius įrodymus. Per pirmąją apklausą prokuroras arba policijos pareigūnas jus informuos, kad byloje galite tapti civiliniu ieškovu.
- Turite teisę reikalauti atlyginti teises išlaidas. Teismas nuspręs, kuri jūsų išlaidų dalis turi būti atlyginta ir kas tai turės padaryti.
Jei byloje dalyvaujate kaip nukentėjusioji šalis arba civilinis ieškovas (jei jums leidžiama pareikšti civilinį ieškinį) ir kaltinamasis pripažįstamas kaltu (net jei jam dėl tam tikrų priežasčių nepaskiriama bausmė), jam bus liepta apmokėti jūsų teises išlaidas.
- Turite teisę gauti informaciją apie tyrimo eigą, taip pat sprendimo, kuriuo prokuroras nusprendžia neperduoti bylos teismui, jei toks sprendimas priimamas, kopiją. Šiuo atveju turėsite pateikti prašymą policijos pareigūnui arba bylą nagrinėjančiam prokurorui ir nurodyti adresą Rumunijoje, e. pašto adresą arba elektroninių žinučių adresą, kuriuo gausite informaciją. Prokurorui nusprendus perduoti bylą nagrinėti teisme, gausite šaukimą į teismą.
- Turite teisę gauti vertimo žodžiu ir raštu paslaugas, jei nekalbate rumunų kalba arba jos nesuprantate. Jei nekalbate rumunų kalba, baudžiamojoje byloje vertėjo žodžiu paslaugas gausite nemokamai.
- Baudžiamojoje byloje turite teisę naudotis advokato pagalba. Konkrečiais atvejais (pvz., kai prokuroras mano, kad negalėsite pasirūpinti savo gynyba arba esate nepilnametis ir dar neįgijote visiško veiksnumo, kai tapote tam tikrų nusikaltimų auka, kai jūsų pajamos nesiekia tam tikro dydžio ir pan., žr. atsakymą į pirmesnį klausimą) turite teisę gauti nemokamą teisinę pagalbą.
- Turite teisę turėti atstovą baudžiamojoje byloje, išskyrus atvejus, kai jūsų dalyvavimas yra privalomas arba kai atitinkamai prokuroras, teisėjas arba teismas mano, kad jūsų dalyvavimas yra privalomas (pvz., bylos nagrinėjimo tikslais).
- Jūs arba jūsų advokatas gali susipažinti su byla. Tačiau susipažinimui su byla taikomos konkrečios taisyklės, apie kurias informuos prokuratūros raštinė.
- Turite teisę būti policijos pareigūno arba bylą nagrinėjančio prokuroro iškviestas į apklausą. Apklauskos metu galite prašyti, kad jus lydėtų jūsų teisinis atstovas, jei toks yra, ir jūsų pasirinktas asmuo, kurio dalyvavimas apklausoje, jūsų manymu, gali būti naudingas. Teisminė institucija jūsų prašymą gali atmesti tik remdamasi motyvuotais pagrindais.

Kai pranešate apie jums padarytą nusikaltimą, teisminė institucija privalo jus iš karto apklausti. Jei to neįmanoma padaryti, jus turėtų apklausti kuo greičiau po to, kai pranešėte apie nusikaltimą.

Jei tapote smurto šeimoje, išžaginimo arba kitų rūšių seksualinio išpuolio, netinkamo elgesio su nepilnamečiais, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo auka, taip pat visais kitais atvejais, kai jums reikia apsaugoti savo privatumą, galite prašyti, kad jus apklaustų tos pačios lyties asmuo. Teisminė institucija jūsų prašymą gali atmesti tik remdamasi motyvuotais pagrindais.

- Turite teisę pateikti įrodymus ir visus kitus reikalavimus, susijusius su bylos išsprendimu. Tai galite padaryti per savo apklausą arba atskiru prašymu, kurį teikiate jūsų bylą nagrinėjančiai teisminei institucijai.
- Jei nusikaltėlis buvo sulaikytas kardomajam kalinimui ir paskui paleistas, turite teisę gauti informaciją apie jo paleidimą. Per savo pirmą apklausą būsite informuotas apie šią teisę ir jūsų bus klausama, ar norite gauti informaciją apie nusikaltėlio paleidimą.
- Galite apskųsti veiksmus, kurių buvo imtasi jūsų byloje. Skundas turėtų būti paduodamas bylą nagrinėjančiam prokurorui, kai veiksmą atliko policijos pareigūnas, arba vyriausiajam prokurorui, kai veiksmą atliko jūsų bylą nagrinėjantis prokuroras. Jei apskundžiate prokuroro sprendimą užbaigti baudžiamąją bylą ir jūsų skundas atmetamas, šį sprendimą galite apskųsti laikinajai teisėjų kolegijai.

Teismo nagrinėjimo metu

- Turite teisę reikalauti sumokėti kompensaciją už nusikaltimu padarytą žalą. Šiuo tikslu jums reikia tapti civiliniu ieškovu baudžiamojoje byloje arba pareikšti atskirą civilinį ieškinį.
Jei baudžiamajame tyrime dalyvavote kaip civilinis ieškovas, tą patį statusą galite išlaikyti per teisminį nagrinėjimą.
Jei baudžiamajame tyrime nedalyvavote kaip civilinis ieškovas, civiliniu ieškovu vis tiek galite tapti teismo nagrinėjimo metu prieš tyrimo etapo pradžią. Apie tai būsite informuotas, kai pirmą kartą gausite šaukimą atvykti į teisminį nagrinėjimą.
Teismo nagrinėjimo teisme metu galite žodžiu paprašyti jums suteikti civilinio ieškovo statusą arba pateikti rašytinį prašymą dėl to. Prašyme reikėtų nurodyti, kokios kompensacijos reikalaujate, motyvus ir pateikti susijusius įrodymus.
- Turite teisę reikalauti atlyginti teises išlaidas. Teismas nuspręs, kuri jūsų išlaidų dalis turi būti atlyginta ir kas tai turės padaryti.
Jei byloje dalyvaujate kaip nukentėjusioji šalis arba civilinis ieškovas (jei jums leidžiama pareikšti civilinį ieškinį) ir kaltinamasis pripažįstamas kaltu (net jei jam dėl tam tikrų priežasčių nepaskiriama bausmė), jam bus liepta apmokėti jūsų teises išlaidas.
- Turite teisę gauti vertimo žodžiu ir raštu paslaugas, jei nekalbate rumunų kalba arba jos nesuprantate. Jei nekalbate rumunų kalba, baudžiamojoje byloje vertėjo žodžiu paslaugas gausite nemokamai.
- Baudžiamojoje byloje turite teisę naudotis advokato pagalba. Konkrečiais atvejais (pvz., kai prokuroras mano, kad negalėsite pasirūpinti savo gynyba arba esate nepilnametis ir dar neįgijote visiško veiksnio, kai tapote tam tikrų nusikaltimų auka, kai jūsų pajamos nesiekia tam tikro dydžio ir pan., žr. atsakymą į pirmesnę klausimą) turite teisę gauti nemokamą teisinę pagalbą.
- Turite teisę turėti atstovą baudžiamojoje byloje, išskyrus atvejus, kai jūsų dalyvavimas yra privalomas arba kai atitinkamai prokuroras, teisėjas arba teismas mano, kad jūsų dalyvavimas yra privalomas (pvz., bylos nagrinėjimo tikslais).
- Jūs arba jūsų advokatas gali susipažinti su byla. Tačiau susipažinimui su byla taikomos konkrečios taisyklės, apie kurias informuos teismo raštinė;
- Turite teisę būti išklaustas teismo proceso metu. Teismas paprašys jūsų atvykti į bylos nagrinėjimą ir jums bus užduodami su nusikaltimu susiję klausimai. Jūsų taip pat bus prašoma smulkiai papasakoti viską, ką atsimenate apie incidentą;
- Turite teisę užduoti klausimus kaltinamajam, liudytojams ir ekspertams, kai vykdoma jų apklausa.
- Turite teisę pateikti prieštaravimus ir daryti išvadas baudžiamaisiais bylos klausimais.
- Turite teisę pateikti įrodymus ir visus kitus reikalavimus, susijusius su bylos išsprendimu.
- Jei nusikaltėlis buvo sulaikytas kardomajam kalinimui arba nuteisiamas, kad atliktų laisvės atėmimo bausmę, turite teisę gauti informaciją apie jo paleidimą. Jei neprašėte gauti informacijos apie nusikaltėlio paleidimą per pirmą savo apklausą baudžiamojo tyrimo metu, kai buvote informuotas apie šią teisę, tokį prašymą žodžiu arba raštu teismui vis tiek galite pateikti teismo nagrinėjimo metu.
- Jei yra priimtas nuosprendis, apie jį būsite informuotas ir turite teisę jį apskųsti.

Baudžiamojoje byloje dalyvaujanti nukentėjusioji šalis arba civilinis ieškovas, arba liudytojas taip pat turi pareigų, kylančių iš teismo institucijų poreikio išsiaiškinti byloje tiesą ir užtikrinti nusikaltėlio atsakomybę:

- pareiga atvykti pas policijos pareigūną, prokurorą arba teisėją, kai esate kviečiamas padaryti pareiškimus;
- pareiga nurodyti visus apie incidentą žinomus faktus; turėtumėte žinoti, kad jei teisminėms institucijoms pateikėte neteisingus faktus, galite būti apkaltintas priesaikos sulaužymu ir už tai nuteistas. Jei esate įtariamojo / kaltinamojo sutuoktinis (-ė) arba artimas giminaitis, galite atsisakyti daryti pareiškimus. Taip pat galite atsisakyti atsakyti į klausimus, jei jie yra susiję su profesine paslaptimi, kurią privalote išsaugoti, ir kai teisminėms institucijoms tai yra teisiškai privaloma;
- pareiga informuoti teismines institucijas apie bet kokį adresą pasikeitimą, kad jos galėtų jus iškviešti ir išsiųsti jums būsimus pranešimus apie bylą;
- privalote mandagiai elgtis ir paisyti bylos nagrinėjimo formalumų. Priešingu atveju teismas gali liepti jus išvesdinti iš teismo posėdžių salės.

Baudžiamojo tyrimo metu ir teismo proceso metu turite teisę į apsaugos priemones, jei teisminės institucijos mano, kad jums gali kilti pavojus arba jei esate tam tikrų nusikaltimų, kurie gali daryti poveikį jūsų privatumui arba orumui, auka.

Labai svarbu, kad žinotumėte, jog tais atvejais, kai teisminės institucijos mano, kad jums gali grėsti pavojus arba kad jūsų privatumui arba orumui gali būti daromas poveikis dėl informacijos, kurią pateikiate, arba dėl kitų priežasčių, jos, siekdamos užtikrinti jūsų apsaugą, jums paprašius arba savo iniciatyva (*ex officio*) gali taikyti tam tikras priemones, pavyzdžiui:

- stebėti jūsų namus arba laikiną būstą arba užtikrinti jo apsaugą;
- suteikti jums arba jūsų šeimos nariams palydą arba apsaugą kelionės metu;
- apsaugoti jūsų tapatybės duomenis;
- vykdyti apklausą naudodamos audiovizualines priemones, kuriomis iškraipomas jūsų balsas ir atvaizdas, ir nereikalaujamos asmeniškai dalyvauti tais atvejais, kai nepakanka kitų priemonių;
- rengti uždara teismo posėdį per visą jūsų apklausą.

Teisėjas, jei mano, kad tai yra būtina siekiant užtikrinti jūsų apsaugą teismo proceso metu, gali nuspręsti apklausą rengti uždaramame teismo posėdyje. Galite teisėjo prašyti paskelbti uždara teismo posėdį.

Be to, teismo proceso metu teismas gali uždrausti skelbti bet kokius tekstus, piešinius, nuotraukas ar atvaizdus, kurie galėtų atskleisti jūsų tapatybę.

Jei esate *liudytojas*, taip pat turite teisę į kitas specialias liudytojų apsaugos priemones. Jei manote, kad jums kyla pavojus, turėtumėte informuoti apie tai policijos pareigūną, prokurorą arba teisėją ir pateikti kuo daugiau informacijos.

Ar teismo nagrinėjimo metu galiu padaryti pareiškimą ar duoti parodymus? Kokias sąlygas turiu įvykdyti?

Taip. Jei nusprendėte dalyvauti teisminiame nagrinėjime, prokuroras / policijos pareigūnas ir teisėjas gali jus apklausti kaip nukentėjusiąją šalį / civilinį ieškovą.

Prokuroras arba policijos pareigūnas iškvies jus atvykti į policijos / prokuratūros patalpas, kad jus apklaustų, o teismo nagrinėjimo metu būsite iškvieštas į apklausą proceso metu.

Kokią informaciją gausiu teismo nagrinėjimo metu?

Baudžiamojo tyrimo metu galite gauti informacijos apie bylos eigą ir kopiją, kurioje išsamiai aprašomas prokuroro sprendimas, susijęs su rekomendacijomis dėl bylos perdavimo teismui. Šiuo atveju turėsite pateikti prašymą policijos pareigūnui arba bylą nagrinėjančiam prokurorui ir nurodyti adresą Rumunijoje, e. pašto adresą arba elektroninių žinučių adresą, kuriuo gausite informaciją.

Teismo nagrinėjimo metu būsite iškvieštas į pirmą teismo posėdį ir informuotas, kad byloje galite tapti civiliniu ieškovu. Į kitus bylos nagrinėjimo posėdžius nebūsite kviečiamas. Dalyvaudamas teismo posėdžiuose arba susipažindamas su byla būsite informuotas apie bylos eigą ir kitus bylos nagrinėjimo posėdžius. Tačiau būsite kviečiamas visada, kai jus bus būtina apklausti.

Nuosprendis jums bus įteiktas iš karto, kai tik bus parengtas.

Jei nesuprantate rumunų kalbos, nuosprendžio protokolas (pranešimas apie teismo sprendimą be išsamios motyvuojamosios dalies) bus įteiktas jums suprantama kalba. Motyvai jums bus pateikti rumunų kalba ir jūs galite kreiptis į prieinamas vertimo raštu tarnybas, kad jos pateiktų vertimą.

Ar turėsiu galimybę susipažinti su bylos medžiaga?

Taip, su byla galite susipažinti jūs pats arba jūsų advokatas. Kad tai padarytumėte, turite atvykti į prokuratūros arba teismo, kuris saugo jūsų bylą, raštinę ir pateikti prašymą dėl to.

Tačiau susipažinimui su byla taikomos konkrečios taisyklės, apie kurias informuos raštinė.

Turite teisę gauti informaciją apie sąlygas ir procedūrą, taikomą asmenų priėmimui į liudytojų apsaugos programą.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 04/02/2021

3 - Mano teisės pasibaigus teisminiam nagrinėjimui

Ar galiu apskusti sprendimą?

Teisminis nagrinėjimas baigiasi kartu su teismo sprendimu (nuosprendžiu), kuriuo kaltinamasis gali būti nuteisiamas arba išteisinamas, nuosprendį gali būti atsisakoma priimti arba jis gali būti atidedamas, arba sprendimu gali būti nutraukiama baudžiamoji byla. Apie sprendimą bus paskelbta viešo teismo nagrinėjimo metu. Jeigu teisminiame nagrinėjime dalyvavote kaip auka ir (arba) civilinis ieškovas, teismo sprendimo kopiją gausite paštu.

Jeigu teismo sprendimas jūsų netenkina, galite jį apskusti. Skundą galite paduoti tik jeigu teisminiame nagrinėjime dalyvavote kaip auka arba civilinis ieškovas.

Skundą taip pat galite paduoti kaip liudytojas, tačiau tik dėl teisinių išlaidų atlyginimo ir kompensacijos, kurią turite teisę gauti.

Jeigu esate auka arba civilinis ieškovas, terminas skundui paduoti yra 10 dienų nuo sprendimo protokolo kopijos gavimo.

Jeigu veikėte kaip liudytojas, skundą galite paduoti iš karto po to, kai išsprendžiamas teisinių išlaidų ir kompensacijos klausimas, bet ne vėliau kaip po 10 dienų nuo sprendimo, kuriuo byla išsprendžiama, arba, kai taikytina, pranešimo apie sprendimą dėl teisinių išlaidų arba kompensacijos priėmimo.

Paduodamas skundas turi būti rašytinis ir pasirašomas. Skundai paduodami tam pačiam teismui, kurio sprendimą skundžiate.

Gavęs skundą, teismas jį perduos aukštesnės instancijos teismui, kuris turi kompetenciją jį nagrinėti. Teismo sprendimo kopijoje bus pateikiama informacija apie tai, kada ir kur galite paduoti savo skundą.

Kokios yra mano teisės paskelbus nuosprendį?

Nuosprendis įsigalioja po to, kai išnaudojamos visos apskundimo galimybės. Įsiteisėjus nuosprendžiui, jūsų vaidmuo byloje pasibaigia. Jeigu bylos metu buvote įtrauktas į specialią liudytojų apsaugos programą, joje galite dalyvauti iki teismas nuspręs, kad jums pavojus nebegresia.

Ar pasibaigus teisminiam nagrinėjimui turiu teisę į paramą ar apsaugą? Kiek laiko?

Kai kurios priemonės skiriamos teismo nagrinėjimo metu arba nustatytą laikotarpį, kitos priemonės skiriamos atsižvelgiant į konkrečius aukos poreikius.

Nemokama teisinė pagalba nusikaltimų aukoms skiriama visą teismo nagrinėjimo laikotarpį.

Jei nukentėjote nuo prekybos žmonėmis, galite prašyti pasinaudoti iki 90 dienų trukmės atsigavimo ir apmąstymo laikotarpiu, kurio metu turite teisę į psichologinį konsultavimą, medicininę ir socialinę paramą, vaistus, maistą ir, paprašius, į apgyvendinimą saugojamuose centruose ar namuose; jums bus suteikta informacija apie taikytinas teismines ir administracines procedūras.

Jei esate užsienietis, turintis svarių priežasčių manyti, kad tapo prekybos žmonėmis auka, jūs taip pat turite teisę į iki 90 dienų trukmės atsigavimo ir apmąstymo laikotarpį, kurio metu jums, teismo institucijos prašymu, suteikiamas leidimas pasilikti Rumunijos teritorijoje, ir gali būti suteiktas apgyvendinimas specialiose patalpose. Jums taip pat gali būti suteiktas laikinas leidimas gyventi Rumunijos teritorijoje atsigavimo laikotarpiu ir jam pasibaigus.

Smurto šeimoje aukų atveju apsaugos orderis išduodamas ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui.

Liudytojų, įtrauktų į liudytojų apsaugos programą, atveju, apsaugos priemonė taip pat gali būti taikoma ir pasibaigus teisminiam nagrinėjimui; tačiau jam pasibaigus apsaugos priemonė bus peržiūrima, siekiant ją pritaikyti prie naujų aplinkybių. Tokios apsaugos trukmę nustato teismas.

Kokia informacija man bus suteikta, jei nusikaltėliui bus paskelbtas nuosprendis?

Jei nusikaltėlis nuteisiamas, galite gauti šių kategorijų informaciją: bausmės rūšis ir trukmė (nuosprendis priimamas viešame teismo posėdyje ir bus jums paskui įteiktas), informacija pabėgimo atveju, paleidimas bet kokiomis sąlygomis, jeigu prašėte pateikti tokią informaciją.

Ar man bus pranešta, jei nusikaltėlis bus paleistas (įskaitant paleidimo nesuėjus terminui arba lygtinio paleidimo atvejus) arba pabėgs iš kalėjimo?

Taip, būsite informuotas apie nusikaltėlio paleidimą arba pabėgimą iš kalėjimo, jeigu prašėte tokios informacijos tuo metu, kai dėl tokios informacijos pateikimo gavote užklausą iš teisminių institucijų. Žr. pirmiau pateiktus atsakymus.

Ar būsiu įtrauktas priimant sprendimus dėl paleidimo arba lygtinio paleidimo? Pavyzdžiui, ar galiu padaryti pareiškimą arba paduoti skundą?

Jūsų vaidmuo baudžiamojoje byloje baigsis įsiteisėjus teismo sprendimui (kuriuo kaltinamasis nuteisiamas arba išteisinamas, bausmės vykdymas panaikinamas arba atidedamas, arba baudžiamoji byla nutraukiama).

Nusikaltėlio paleidimo arba lygtinio paleidimo procedūroje nedalyvausite.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 04/02/2021

4 - Kompensacija

Kokia procedūra taikoma reikalavimui, kad nusikaltėlis atlygintų žalą (pvz., teismo byla, civilinis ieškinys, civilinis ieškinys baudžiamojoje byloje)?

Tapdamas civiliniu ieškovu baudžiamojoje byloje, galite reikalauti, kad nusikaltėlis atlygintų žalą. Šių veiksmų turėtumėte imtis prieš prasidedant parengiamiesiems tyrimo veiksams. Teisminės institucijos privalo jus informuoti apie šią teisę. Civilinį ieškinį baudžiamojoje byloje galite pareikšti žodžiu arba raštu. Tačiau privalote nurodyti reikalaujamą atlyginti žalą ir savo ieškinį pagrindžiančius argumentus bei įrodymus.

Šį ieškinį galima pareikšti prokuratūroje arba teisme, kuris byla nagrinės iš esmės.

Teismo nuosprendžiu teismas taip pat priteis iš nusikaltėlio atlyginti žalą.

Jeigu esate civilinis ieškovas baudžiamojoje byloje, vis tiek civiliniame teisme galite pareikšti atskirą ieškinį, kad pareikalautumėte atlyginti žalą.

Teismas liepė nusikaltėliui man atlyginti žalą ir (arba) sumokėti kompensaciją. Kaip užtikrinti, kad nusikaltėlis sumokėtų?

Jeigu yra priimtas teismo sprendimas, kuriuo nusikaltėlis įpareigojamas atlyginti žalą, jis tai privalo padaryti jums nesiimant jokių papildomų veiksmų. Jeigu nusikaltėlis nesumoka, galite prašyti užtikrinti teismo sprendimo vykdymą.

Kad tai padarytumėte, privalote teismo sprendimą, kuriuo jums priteisiama kompensacija, perduoti antstoliui. Antstolis imsis veiksmų teismo sprendimui užtikrinti ir jums pasakys, ką toliau daryti.

Jei nusikaltėlis nemoka, ar gali valstybė man atlikti išankstinį mokėjimą? Kokiomis sąlygomis?

Tam tikromis sąlygomis kompensaciją jums gali sumokėti valstybė.

Jeigu nusikaltėlis yra nemokus arba jo nėra, valstybė jums gali sumokėti kompensaciją, jeigu pateikiate prašymą dėl piniginės kompensacijos. Prašymą turėtumėte pateikti per vienus metus. Diena, kurią pradedamas skaičiuoti terminas, priklauso nuo teisminių institucijų pasiūlyto sprendimo būdo.

Jeigu nusikaltėlis nežinomas, prašymą dėl piniginės kompensacijos turėtumėte pateikti per 3 metus nuo nusikaltimo padarymo, išskyrus atvejus, kai iš draudimo bendrovės gavote visišką kompensaciją.

Galite pateikti prašymą iš anksto sumokėti piniginę kompensaciją. Kad tai padarytumėte, pirmiausia turite pateikti prašymą dėl piniginės kompensacijos, kaip minėta pirmiau. Prašyme dėl piniginės kompensacijos arba vėliau per 30 dienų galima prašyti išankstinio mokėjimo. Išankstinį mokėjimą turite teisę gauti, jeigu jūsų finansinė padėtis yra sudėtinga.

Jei jūsų prašymas dėl žalos atlyginimo / kompensacijos atmetamas, privalote grąžinti iš anksto gautus pinigus. Prašymas dėl piniginės kompensacijos turėtų būti pateiktas specializuotam teismui, kurio jurisdikcijoje gyvenate.

Ar turiu teisę į kompensaciją iš valstybės?

Taip. Žr. pirmiau pateiktus atsakymus.

Ar turiu teisę į kompensaciją, jei nusikaltėlis nenuiteisiamas?

Jeigu baudžiamųjų bylų teismas nepriteisia išmokos dėl civilinio ieškinio, civiliniame teisme galite pareikšti atskirą ieškinį, kad pareikalautumėte atlyginti žalą.

Jeigu baudžiamųjų bylų teismas nusprendžia, kad nėra nusikalstamos veikos sudėties arba kad asmuo, kurio atžvilgiu padavėte pareiškimą, jos nepadare, neturėsite teisės gauti žalos atlyginimą / kompensaciją baudžiamojoje byloje arba iškeldami atskirą civilinę bylą, nes baudžiamųjų bylų teismo sprendimas civiliniame teisme įgyja *res judicata* galią.

Jeigu nesate civilinis ieškovas baudžiamojoje byloje, baudžiamosios bylos teismo nagrinėjimo metu arba net jai pasibaigus civilinių bylų teisme galite iškelti atskirą bylą, jeigu laikotės bendrųjų senaties terminų.

Ar turiu teisę į specialią išmoką, kol laukiu sprendimo dėl mano pateikto ieškinio dėl kompensavimo?

Taip, tam tikromis sąlygomis galite pateikti prašymą iš anksto sumokėti piniginę kompensaciją. Žr. atsakymą į klausimą apie išankstinius mokėjimus.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 04/02/2021

5 - Mano teisės į paramą ir pagalbą

Esu nusikaltimo auka. Į ką turiu kreiptis dėl paramos ir pagalbos?

Galite kreiptis į Socialinio darbo ir vaikų apsaugos generalinį direktoratą (**DGASPC – Direcția generală de asistență socială și protecția copilului**), kurio jurisdikcijoje yra jūsų nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta (t. y. ten, kur jūs šiuo metu gyvenate), ir tiesiogiai privatųjį ar viešąjį socialinių paslaugų teikėją; šiuo atveju reikalaujama, kad paslaugų teikėjas raštu informuotų atitinkamą generalinį direktoratą.

Priklausomai nuo jūsų bylos pobūdžio, galite susisiekti su įvairiomis institucijomis, tarp kurių:

Nacionalinė moterų ir vyrų lygių galimybių agentūra (ANES – Agenția Națională pentru Egalitatea între Femei și Bărbați)

Ji siūlo įvairių rūšių paslaugas; tai, pavyzdžiui:

- nemokama anoniminė pagalbos linija, skirta smurto šeimoje aukoms; visą parą septynias dienas per savaitę veikiantis skambučių centras 0800 500 333;
- specializuotos socialinės paslaugos smurto šeimoje aukoms, teikiamos skubios pagalbos ir priėmimo centruose;
- smurto šeimoje aukų konsultavimas, informavimas ir rekomendacijų teikimas.

Duomenys ryšiams:

Adresas: 5 Intrarea Camil Petrescu, 1-a apygarda, Bukareštas

Telefonas: +40 21 313 0059

E. paštas: [✉ secretariat@anes.gov.ro](mailto:secretariat@anes.gov.ro)

[✉ http://www.anes.gov.ro/](http://www.anes.gov.ro/)

[✉ http://anes.gov.ro/informatii-utile-pentru-victime/](http://anes.gov.ro/informatii-utile-pentru-victime/)

Nacionalinė kovos su prekyba žmonėmis agentūra (ANITP – Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane), kuri priklauso Vidaus reikalų ministerijai.

Apeliacinių teismų tinklui priklauso 15 regioninių centrų. Kiekvienas centras yra pavaldus apeliaciniam teismui.

Jie siūlo įvairių rūšių paslaugas; tai, pavyzdžiui:

- piliečiams skirta visą parą veikianti pagalbos linija, į kurią paskambinus galima gauti informacijos ir pranešti apie bet kokius potencialius prekybos žmonėmis atvejus: Pagalbos linija 0800 800 678 (nacionalinis nemokamas numeris) arba +40 21 313 3100 (skambinant iš užsienio). Darbo laikas: pirmadienis–penktadienis, 8.00–16.00 val.;
- atitinkamų institucijų informavimas apie bet kokius potencialius prekybos žmonėmis atvejus;
- pagalbos aukoms teikimas 15-oje regioninių centrų.

Duomenys ryšiams:

Adresas: 20 Ion Câmpineanu St., 5-as aukštas, 1-a apygarda, Bukareštas

Tel.: +40 21 311 89 82 / 021 313 31 00

Faksas: +40 21 319 01 83

E. paštas: [✉ anitp@mai.gov.ro](mailto:anitp@mai.gov.ro)

Interneto svetainė: [✉ https://anitp.mai.gov.ro/english/](https://anitp.mai.gov.ro/english/)

Nacionalinė užimtumo tarnyba (ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă), kuri yra pavaldi Darbo ir socialinio teisingumo ministerijai

ANOFM per savo teritorinius padalinius gali suteikti registruotiems darbo ieškantiems asmenims, įskaitant nusikaltimų, visų pirma prekybos žmonėmis nusikaltimų, aukas, profesionalias įdarbinimo ir mokymo paslaugas.

Duomenys ryšiams:

Str. Avalanșei 20-22, 4-a apygarda, Bukareštas, pašto kodas: 040305

Tel.: +40 21 303 98 31

Faksas: +40 21 303 98 38

E. paštas: [✉ anofm@anofm.ro](mailto:anofm@anofm.ro)

Interneto svetainė: [✉ https://www.anofm.ro/](https://www.anofm.ro/)

Rumunijos policijos generalinis inspektoratas (IGPR – Inspectoratul General al Poliției Române)

Jo teritoriniai padaliniai veikia tik pasienio apylinkėse ir gali suteikti paramą ANITP prašymu, kad padėtų aukai dalyvauti konkrečiuose baudžiamosios bylos etapuose.

Policija gali jus informuoti apie jūsų kaip aukos teises.

Specializuoti IGPR padaliniai bylos nagrinėjimo metu taip pat gali suteikti fizinę apsaugą.

Nacionalinė vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo institucija (ANPDCA – Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție), kuri yra pavaldi Darbo ir socialinio teisingumo ministerijai.

ANPDCA yra institucija, atsakinga už teisės aktų, skirtų vaikų ir įvaikių teisėms apsaugoti, taikymo ir vykdymo stebėseną, ji taip pat koordinuoja viešųjų ar privačiųjų šios srities paslaugų teikėjų vykdomą veiklą.

Vaikų apsaugos sistema yra decentralizuota, nes **DGASPC**, socialinio darbo ir vaikų apsaugos generaliniai direktoratai (*Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului*) yra atskaitingi apylinkių taryboms arba Bukarešto savivaldybės apygardos vietos taryboms.

DGASPC teikia įvairias paslaugas, pavyzdžiui: smurto prieš vaikus atvejų vertinimas ir paslaugų teikimas / palengvinimas pagal parengtą planą, išsamus negalią turinčių vaikų vertinimas, išsamus kitų negalią turinčių asmenų vertinimas, socialinės

neskubiosios pagalbos paslaugos, socialinė pagalbos linija, socialinės paslaugos, susijusios su smurto šeimoje ir prekybos žmonėmis prevencija, specializuotos socialinės paslaugos įvairiose institucijose.

Duomenys ryšiams: <http://www.copii.ro/>

Nevyriausybinių organizacijų (NVO)

Prekybos žmonėmis srityje, informacija prieinama spustelėjus šias nuorodas:

- Alternatyvių reintegracijos ir švietimo praktikų vystymo asociacija ([Asociația de Dezvoltare a Practicilor Alternative pentru Reintegrare și Educație, ADPARE](#)), Bukareštas
- Atvirų durų fondas ([Fundația Ușă deschisă](#)), Bukareštas
- Jaunosios kartos asociacija ([Asociația Generație Tânără România](#)), Timișoara
- [Fondas „People to People“](#), Oradia (e. paštas: office@people2people.ro)
- [Micu Bogdano fondas](#), Brašovas (e. paštas: office@fundatiamicubogdan.ro)

Smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo srityje; informacija prieinama spustelėjus šias nuorodas:

- [Asociacija TRANSCENA](#)
- [Asociacija ANAIS](#)
- [Fondas PRETUIESTE VIATA](#)
- [Fondas SENSIBLU](#)
- [Smurto prieš moteris prevencijos ir kovos su juo tinklas](#)
- [Rețeaua „Rupem tăcerea despre violența sexuală“ \(„Nutraukta tylą apie seksualinį smurtą“\)](#)
- [NECUVINTE](#) (Asociacija „Be žodžių“, dirbanti smurto šeimose srityje)
- [Asociacijos „Touched“ padalinys Rumunijoje](#)

Vaiko teisių apsaugos srityje:

Gelbėkit vaikus (*Salvați copiii*)

Adresas: Intr. Ștefan Furtună 3, 1-a apygarda, Bukareštas, pašto kodas: 010899, Romania

Tel.: +40 21 316 61 76

<https://www.salvaticopiii.ro/>;

Socialinės alternatyvos (*Alternative Sociale*)

Șoseaua Nicolina 24, Bl. 949, parter, pašto kodas 700722, Iași

Tel.: +40 332 407 178

<https://www.alternativesociale.ro/>

Paramos aukoms karštoji linija

Asmenys, kurie dėl nusikaltimų patyrė sužalojimų, taip pat gali kreiptis į policiją skambindami bendruoju nacionaliniu pagalbos numeriu 112.

Nemokama anoniminė telefono linija, skirta smurto šeimoje aukoms, visą parą septynias dienas per savaitę veikiantis skambučių centras 0800 500 333

Nacionalinės kovos su prekyba žmonėmis agentūros tarnyba „Telverde“: 0800 800 678 (nacionalinis nemokamas numeris) ir 0040213133100 (skambinant iš užsienio). Darbo laikas: pirmadienis–penktadienis, 8.00–16.00 val.;

Vaikų pagalbos linijos numeris: 116111 (nemokamas telefono numeris). Darbo laikas: pirmadienis–sekmadienis: 08.00 – 00.00.

Ar parama aukoms teikiama nemokamai?

Pagal galiojančią Rumunijos teisę nusikaltimų aukos turi teisę į nemokamą apsaugą ir pagalbą.

Kokio pobūdžio paramą galiu gauti iš valstybinių tarnybų ar institucijų?

Žr. pirmiau pateiktus atsakymus.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 04/02/2021